

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі»
(назва навчальної дисципліни)

Нормативний освітній компонент

Формат освітнього компонента змішаний
(очний; змішаний; дистанційний)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність/ОКР: 223 «Медсестринство»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма): «Сестринська справа»

Другого магістерського освітньо-наукового рівня вищої освіти

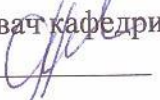
Курс: 1, заочн.ф.н.

Силабус навчальної дисципліни розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
основ психології та педагогіки

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової
підготовки

Протокол від
«30» серпня 2021 року № 1

Протокол від
«31» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис) проф. Фоміна Л.В.
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис) проф. Вовк О. Ю.
(прізвище та ініціали)

«30» серпня 2021 року

«31» серпня 2021 року

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фоміна Л. В., завідувач кафедри, професор, канд. філол. наук
2. Кохан Д.М., викладач
3. Каліна К.Є., доцент, канд. пед. наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Кохан Діана Миколаївна, викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Педагогічні, філологічні дослідження, теорія виховання

Контактний телефон

+30959365778

Корпоративна пошта викладача

dm.kokhan@kmnu.edu.ua

Консультації

Середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, основ психології та педагогіки

(очні консультації: розклад та місце проведення; онлайн консультації: розклад, посилання на електронні ресурси)

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі» складений відповідно до Освітньо-професійної програми «Сестринська справа» та проєкту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) для вищих медичних навчальних закладів України III - IV рівнів акредитації для спеціальності 223 «Медсестринство» - другого (магістерського) рівня, напрямку підготовки 22 «Охорона здоров'я».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Навчальна дисципліна «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі» є теоретичним і практичним фундаментом для засвоєння студентами основних завдань педагогіки вищої школи, сутності та закономірностей педагогічного процесу підготовки кваліфікованих спеціалістів-медиків у взаємодії з людьми в різних установах; формує цілісне уявлення про існуючі концептуальні підходи до сутності ефективної організації взаємодії викладача і здобувача вищої освіти під час організації освітнього процесу за допомогою найбільш прийнятних для даної аудиторії методів навчання; формує у студентів потребу професійного розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні положення педагогіки, методики викладання та педагогічної майстерності.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі» базується на вивченні студентами основ педагогіки, психології, філософії; паралельному опануванні педагогічною та професійною психологією, дидактичними системами та педагогічними технологіями у вищій освіті, плануванням та організацією навчально-виховного процесу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є: засвоєння студентами основних завдань педагогіки вищої школи, сутності та закономірностей педагогічного процесу підготовки кваліфікованих спеціалістів-медиків у взаємодії з людьми в різних установах, що мають характер управлінської чи наукової праці.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення з педагогічними ідеями та діяльністю видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів, розвитком освіти в Україні та закордоном; формування у студентів внутрішньої потреби самопізнання, самодослідження своєї особистості не тільки як медичного працівника, але як педагога; сформувати у студентів знання базових категорій і понять психології спілкування, основних методів дослідження міжособистісної взаємодії; втілення нових технологій навчання і виховання у ВНЗ; підготовка педагогічної практики у різних типах медичних закладів.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

– *інтегральна:*

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі медсестринства та в освітньому процесі, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– *загальні:*

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 12. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

– *спеціальні (фахові, предметні):*

ФК 2 Здатність оцінювати організацію та якість надання різних видів медичної допомоги і забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя та громадського здоров'я населення, здійснювати освіту та адвокацію пацієнтів.

ФК 11 Здатність здійснювати організацію та управління діяльністю медсестринських структурних підрозділів.

ФК 12 Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері охорони здоров'я.

ФК 13 Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах вищої освіти.

ФК 14 Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі охорони здоров'я.

1.3.2 Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Володіти професійними знаннями; вміти формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Застосовувати методи абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ПРН 5. Здійснювати мотивацію та стимулювання в набутті знань з метою удосконалення власних професійних умінь, навичок.

ПРН 16. Критично оцінювати результати наукових досліджень у сфері охорони здоров'я, презентувати власні дослідження, формулювати за їх результатами висновки та рекомендації щодо впровадження.

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Володіти професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування; застосовувати знання та навички із загальної та професійної підготовки при вирішенні

спеціалізованих завдань; виявляти активність у вирішенні проблемних питань, пов'язаних з професійною діяльністю; демонструвати автоматизм виконання навичок. Удосконалювати методики виконання навичок та навчати інших; застосовувати педагогічні технології на рівні достатньому для реалізації розроблених програм навчальних дисциплін за спеціалізацією у вищих навчальних закладах.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
		1-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 22 самостійної роботи студента – 128	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	Лекції	
		6 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		128 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: іспит			

2.2.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Педагогіка як наука. Взаємозв'язок педагогіки та медицини	2	Вступна
2	Форми, методи та засоби навчання і виховання	2	Лекція-діалог
3	Педагогічна майстерність викладача вищої школи, її складові	2	Проблемна
	Всього годин	6	

2.2.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Педагогіка як наука. Взаємозв'язок педагогіки та медицини	2	Розповідь-пояснення	усне опитування
2	Дидактика. Принципи та правила навчання	2	круглий стіл	тестовий контроль
3	Форми, методи та засоби навчання і виховання	2	ділова, рольова гра	усне опитування
4	Система контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів	2	Розповідь-пояснення	письмове опитування
5	Педагогічна майстерність викладача вищої школи, її складові	2	моделювання ситуацій	індивідуальні завдання
6	Особливі вимоги до викладача вищого навчального медичного закладу	2	метод «Мозковий штурм»	стендова доповідь
7	Педагогічна творчість як елемент майстерності викладання	2	метод проєктів	творчі завдання
8	Вдосконалення педагогічної майстерності викладача.	2	технологія «2-4-всі разом»	виступ на задану тему
	Всього годин	16		

2.2.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Педагогіка як наука. Взаємозв'язок педагогіки та медицини	14	Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з	виступ на задану тему

			допоміжною літературою.	
2	Дидактика. Принципи та правила навчання	14	Підготовка до практичних занять. Підготовка повідомлення.	стендова доповідь
3	Форми, методи та засоби навчання і виховання	14	Підготовка до практичних занять. Розробка лекційного, семінарського заняття	індивідуальні завдання
4	Система контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів	14	Підготовка до практичних занять. Розробка тестів.	індивідуальні завдання
5	Педагогічна майстерність викладача вищої школи, її складові	15	Підготовка до практичних занять. Розробка презентації	виступ на задану тему
6	Особливі вимоги до викладача вищого навчального медичного закладу	14	Підготовка до практичних занять. Підготовка повідомлення	стендова доповідь
7	Педагогічна творчість як елемент майстерності викладання	15	Написання есе «Ідеальний викладач»	творчі завдання
	Всього годин	128		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із задалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної

роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є іспит.

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються іспитом)**

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Іспит

Іспит проводиться екзаменаторами, затвердженими наказом ректора університету у терміни, які визначені екзаменаційною сесією відповідно до графіку навчального процесу.

Допуск до іспиту визначається у балах $\min - 70$, $\max - 120$, при відсутності пропусків аудиторних занять та незадовільних оцінок. Пропуски аудиторних занять та оцінки «незадовільно» повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку. Іспит оцінюється від 50 до – 80 балів. Оцінка з дисципліни – є сума балів за ПНД та іспиту від $\min - 120$ до $\max - 200$ і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS.

Іспит з дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Перелік питань до іспиту

1. Становлення і розвиток педагогіки.
2. Етапи розвитку педагогіки як науки.
3. Галузі педагогіки вищої школи.
4. Взаємозв'язок педагогіки з іншими науками.
5. Поняття закладу вищої освіти. Типи ЗВО України.
6. Поняття педагогічної майстерності. Складові педагогічної майстерності.
7. Основні завдання закладу вищої освіти у період сучасності.
8. Рівні та ступені вищої освіти.
9. Стандарти вищої освіти. Вимоги до освітньої програми.
10. Особливості побудови робочих програм навчальних дисциплін у вищій школі.
11. Принцип гуманістичної спрямованості навчання.
12. Принцип забезпечення єдності освітніх, розвивальних і виховних функцій навчання.

13. Принцип систематичності й системності в навчанні.
14. Принцип науковості навчання.
15. Принцип свідомості, активності й самостійності студентів у навчанні.
16. Принцип індивідуального підходу до студентів у навчанні.
17. Принцип наочності навчання.
18. Принцип міцності засвоєння знань, умінь, навичок.
19. Поняття про методи навчання та їх класифікація.
20. Методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
21. Поняття й функції дидактичних засобів навчання.
22. Лекція – одна з провідних форм навчання у вищій школі.
23. Види лекцій, їх структура, загальні вимоги до проведення лекційних занять.
24. Семінарські заняття у вищій школі.
25. Умови ефективності проведення семінарських занять.
26. Типи семінарських занять, критерії їх аналізу.
27. Практичні заняття. Їх форми. Особливості проведення.
28. Індивідуальні навчальні заняття. Особливості проведення.
29. Консультації при викладанні навчальних дисциплін у вищій школі: поняття, особливості проведення.
30. Організація самостійної роботи студентів при викладанні навчальних дисциплін у вищій школі.
31. Використання інтерактивних форм і методів навчання при викладанні навчальних дисциплін у ЗВО.
32. Застосування активних методів навчання у вищій школі.
33. Розвиток критичного та творчого мислення студентів при викладанні фахових дисциплін в вищій школі.
34. Система контролю в навчальному процесі вищої школи. Види контролю результатів навчання.
35. Педагогічна етика та такт викладача вищої школи.
36. Кейс-метод у професійному навчанні. Вимоги до змісту кейсу.
37. Технологія проблемного навчання.
38. Педагогічні прийоми привертання уваги.

39. Сутність методу «мозковий штурм».
40. Сутність проектного (групового) дослідження.
41. Мета, види, особливості організації дискусії на занятті.
42. Етапи та правила організації дидактичної гри.
43. Процедура організації роботи студентів за технікою «акваріуму».
44. Особливості діяльності викладача та студента у процесі навчання.
45. Прийоми формування критичного мислення студентів.
46. Характеристика методів опрацювання дискусійних питань.
47. Характеристика методів кооперативного навчання.
48. Характеристика методів колективно-групового навчання.
49. Характеристика методу «шести капелюхів мислення».
50. Методика організації і проведення самостійної навчально-пізнавальної діяльності та науково-дослідної роботи студентів (НДРС).
51. Особливості проведення проблемної лекції.
52. Сутність та особливості проведення лекції із заздалегідь запланованими помилками.
53. Вимоги до особистості лектора.
54. Особливості проведення лекції прес-конференції.
55. Сутність та особливості проведення бінарної лекції.
56. Поняття про форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів у закладі вищої освіти.
57. Полікультурна компетентність викладача.
58. Саморозвиток особистості і саморегуляція діяльності педагога.
59. Теоретичні основи сучасних педагогічних технологій.
60. Дистанційне навчання у ЗВО. Переваги та недоліки.
61. Moodle-система дистанційної освіти. Її можливості.
62. Документація з науково-методичного та організаційного забезпечення освітнього процесу.
63. Поняття тесту. Тестові завдання відкритої і закритої форми.
64. Види педагогічного контролю: попередній, поточний, наскрізний, підсумковий. Форми педагогічного контролю.

65. Атестація здобувачів вищої освіти.

66. Система оцінювання студентів у вищій школі.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота. Підготовка повідомлення. Розробка тестів. Розробка лекційного, семінарського заняття. Розробка презентації. Підготовка повідомлення. Написання есе «Ідеальний викладач».

3.4. Індивідуальні завдання

1. Реалізація принципу ... (обрати конкретний принцип) у процесі вивчення ... (назвати конкретний предмет).
2. Самостійна робота студента: сутність, види, вимоги.
3. Проблема контролю у творчій спадщині вітчизняних педагогів (друга половина XIX ст., або кінець XIX – початок XX ст.).
4. Готовність педагога до інноваційної педагогічної діяльності.
5. Педагогічна майстерність викладача.
6. Активні методи проведення практичних занять.
7. Активна практична діяльність як фактор розвитку особистості.

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозиумах, тощо):

Нарахування додаткових балів за участь у конференціях – 8.

3.6. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, яким користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Основна література

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч. посіб. / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.
3. Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник/ Н.М. Касевич. – К. : Медицина, 2009. – 200 с.
4. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посібник для вузів / Валентина Іванівна Лозова, Ганна Володимирівна Троцько . – 2-е вид., випр. і доп. – Х. : Освіта. Виховання. Спорт, 2012. – 398 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 3-тє вид., стер. –К. : Академвидав, 2009. – 560 с.

Допоміжна література

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К. : Центр учбової літератури, 2005. – 389 с.
2. Гриньова В. М. Педагогічна культура викладача / В. М. Гриньова. – Х. : Основа. – 2002. – 127 с.

3. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 349 с.
4. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка. – Х. : НФаУ, 2011. – 132 с.
5. Приходько А. И. Основы педагогического мастерства : учеб.-метод. пособ. для студ. высш. учеб. завед. – Х. : Издатель Шуст А.И., 2001. – 88 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx